

Amerikaanse sancties tegen ICC-rechters: Een verraad aan internationale rechtvaardigheid en de erfenis van “Nooit meer”

Op 7 februari en 5 juni 2025 hebben de Verenigde Staten, onder president Donald Trump en minister van Buitenlandse Zaken Marco Rubio, het Internationaal Strafhof (ICC) veroordeeld als onwettig en gepolitiseerd. Ze legden sancties op aan de hoofdaanklager van het ICC, Karim Khan, en de rechters Solomy Balungi Bossa, Luz del Carmen Ibáñez Carranza, Reine Adelaide Sophie Alapini Gansou en Beti Hohler als vergelding voor hun rol bij het onderzoeken van Israëlische oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid. Deze maatregelen, waaronder het bevriezen van activa en reisverboden, waren expliciet ontworpen als wraak voor de uitvaardiging door het ICC van arrestatiebevelen tegen de Israëlische premier Benjamin Netanyahu en voormalig minister van Defensie Yoav Gallant op 24 november 2024, en om mogelijke aanklachten tegen de ministers Bezalel Smotrich en Itamar Ben-Gvir te voorkomen vanwege hun rol bij het bevorderen van illegale nederzettingen en het verergeren van de humanitaire crisis in Gaza. Deze ongekennde inmenging bedreigt de werking van het Hof en ondermijnt de wereldwijde toewijding aan universele verantwoordelijkheid na de Holocaust.

Dit essay betoogt dat de internationale gemeenschap verder moet gaan dan verbale veroordelingen om verantwoordelijkheid af te dwingen, inclusief economische en diplomatieke sancties tegen Israël en de VS, ICC-aanklachten tegen Donald Trump en Marco Rubio, en de activering van de EU-blokkeringsverordening om het Hof en zijn functionarissen te beschermen tegen Amerikaanse overreach.

Israëls acties in Gaza: Een geval van genocide

Het Genocideverdrag van 1948 definieert genocide als daden die worden gepleegd met de intentie om, geheel of gedeeltelijk, een nationale, etnische, raciale of religieuze groep te vernietigen door moord, het toebrengen van ernstige lichamelijke of geestelijke schade, of het opleggen van levensomstandigheden die bedoeld zijn om fysieke vernietiging te veroorzaken. De militaire operaties van Israël in Gaza voldoen met alarmerende duidelijkheid aan deze criteria. De systematische beperking van humanitaire hulp, gerichte aanvallen op burgers – inclusief hulpverleners, hulpdiensten, zorgverleners en journalisten – en de vernietiging van essentiële infrastructuur zoals ziekenhuizen tonen een opzettelijke intentie om omstandigheden op te leggen die gericht zijn op de fysieke vernietiging van Palestijnen in Gaza en voldoen aan de juridische definitie van genocide onder Artikel II van het Genocideverdrag van 1948. De arrestatiebevelen van het ICC van 21 november 2024 tegen Netanyahu en Gallant, die hen beschuldigen van uithongering als oorlogsmisdaad en misdaden tegen de menselijkheid, bevestigen deze juridische beoordeling.

Het rapport van Amnesty International van december 2024 concludeerde ondubbelzinnig dat de belegering van Israël, die de Palestijnen systematisch toegang tot voedsel, water, medische behoeften en brandstof ontzegde, genocide vormt door omstandigheden te creëren die bedoeld zijn om de Palestijnse bevolking te vernietigen. De speciale rapporteur van de VN voor de bezette Palestijnse gebieden, Francesca Albanese, identificeerde in haar rapport van maart 2024 *Anatomie van een genocide* “redelijke gronden” voor genocide, waarbij ze meer dan 54.607 Palestijnse doden, 100.000 gewonden en de opsluiting van de bevolking van Gaza in slechts 15 vierkante mijl noemde, wat leidde tot wijdverspreide ziekten en hongersnood. Rapporten over seksueel geweld in detentiekampen, zoals Sde Teiman, wijzen verder op genocidale intentie, gericht op de waardigheid en overleving van Palestijnen.

De retoriek van Israëlische functionarissen versterkt deze bevindingen. De verklaring van president Isaac Herzog in oktober 2023, waarin alle Palestijnen met Hamas worden gelijkgesteld, suggereert een intentie om een hele groep aan te vallen, niet alleen strijders. De oproep van minister Smotrich dat “geen enkele korrel tarwe Gaza mag binnengaan” en de pleitbezorging van Ben-Gvir voor de annexatie van Gaza en de Westelijke Jordaanoever weerspiegelen genocidale intentie. Deze verklaringen en acties, gesteund door Amerikaanse militaire en politieke steun, schenden niet alleen het internationaal humanitair recht, maar verraden ook de universele toewijding aan “Nooit meer”, een hoeksteen van het tijdperk na de Holocaust.

Ondermijning van “Nooit meer”: Echo’s van Neurenberg

De belofte van “Nooit meer”, geboren uit de gruwelen van de Holocaust en vastgelegd in de processen van Neurenberg, vestigde een wereldwijde toewijding om daders van wrede daden verantwoordelijk te houden, ongeacht hun status. De processen van Neurenberg vervolgden nazi-functionarissen voor oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en genocide, ondanks hun bezwaren tegen de legitimiteit van het tribunaal. De acties en verklaringen van de VS weerspiegelen het nazi-argument dat internationale tribunalen de staatssoevereiniteit schenden. Deze parallel is niet alleen historisch maar diep symbolisch. De processen van Neurenberg vestigden het principe dat individuen, inclusief staatsleiders, persoonlijke verantwoordelijkheid dragen voor internationale misdaden, een principe dat is vastgelegd in het Statuut van Rome, dat het ICC regelt. De Amerikaanse sancties, die gericht zijn op rechters vanwege het vervullen van hun gerechtelijke plichten, schenden Artikel 70 lid e van het Statuut van Rome, dat represailles tegen hofambtenaren voor hun werk verbiedt. Deze daad van intimidatie ondermijnt de erfenis van Neurenberg door daders te beschermen tegen verantwoordelijkheid, wat een cultuur van straffeloosheid bevordert die de toewijding aan “Nooit meer” verraadt.

De metafoor van Apophis, Ra en Ma’at

In de oude Egyptische mythologie glijdt de slang Apophis, de verachtelijke belichaming van chaos, elke nacht door de onderwereld, in een poging Ma’at – de heilige godin van waarheid, gerechtigheid en kosmische orde – te verslinden en de wereld in eeuwige duisternis te storten. Seth met zijn speer, Isis met haar magie en Thoth met zijn wijsheid be-

schermen Ma'at totdat de dageraad aanbreekt en het licht van Ra uiteindelijk de krachten van de duisternis verslaat.

Op dezelfde manier hebben Israël door zijn acties in Gaza en de Verenigde Staten door het te beschermen tegen gerechtigheid onze wereld in duisternis gedompeld. De internationale gemeenschap, de 125 lidstaten van het ICC, moet nu de rol van bewakers van Ma'at op zich nemen. Sancties opleggen aan Israël en de VS, zoals Seth het hart van de slang doorboort, de EU-blokkeringsverordening gebruiken als een magisch schild om het ICC en zijn functionarissen te beschermen tegen Amerikaanse sancties, en de wijsheid van juridische experts inzetten om aanklachten in te dienen tegen degenen die genocide plegen en steunen. De bewakers van waarheid en gerechtigheid moeten vastberaden handelen om te voorkomen dat de wereld in chaos en duisternis zinkt.

De noodzaak voor vastberaden internationaal optreden

Louter verbale veroordelingen van de Amerikaanse sancties, zoals uitgedrukt door het ICC, VN-experts en mensenrechtenorganisaties, zijn onvoldoende om deze aanval op internationale rechtvaardigheid tegen te gaan. De internationale gemeenschap moet vastberaden optreden om de onafhankelijkheid van het ICC te beschermen en verantwoordelijkheid te waarborgen. Ten eerste moet het ICC aanklachten indienen tegen Amerikaanse functionarissen, waaronder president Donald Trump en minister van Buitenlandse Zaken Marco Rubio, op grond van Artikel 70 lit d en e van het Statuut van Rome voor misdrijven tegen de rechtsbedeling. Hun uitvoeringsbevel en sancties vormen opzettelijke pogingen om het werk van het Hof te belemmeren, te intimideren en te wreken, acties die voldoen aan de criteria voor vervolging. Een dergelijke gedurfde stap zou de toewijding van het ICC aan onpartijdigheid bevestigen en verdere inmenging door machtige staten afschrikken.

Ten tweede moet de Europese Unie, met haar 27 lidstaten die partij zijn bij het Statuut van Rome, haar blokkeringsverordening (Verordening (EG) nr. 2271/96 van de Raad) activeren om de extraterritoriale effecten van Amerikaanse sancties tegen te gaan. Deze verordening, ontworpen om EU-entiteiten te beschermen tegen buitenlandse sancties, kan naleving van Amerikaanse maatregelen tegen ICC-rechters verbieden, zodat Europese banken en instellingen de activa van de rechters niet bevriezen of hun activiteiten beperken. Door de blokkeringsverordening te activeren, kan de EU de activiteiten van het ICC binnen haar rechtsgebied beschermen en signaleren dat het geen pogingen zal tolereren om internationale rechtvaardigheid te ondermijnen.

Ten derde moeten de lidstaten van het ICC hun steun versterken door middel van verhoogde financiering, samenwerking bij de uitvoering van arrestatiebevelen en openlijke herbevestiging van het mandaat van het Hof. Deze acties zouden het ontmoedigende effect van de Amerikaanse sancties tegengaan, waarvoor mensenrechtenactivisten waarschuwen dat ze getuigen kunnen afschrikken en onderzoeken in andere conflictgebieden kunnen belemmeren. Het nalaten om vastberaden te handelen riskeert het vertrouwen van het publiek in het internationale rechtssysteem te eroderen en andere staten aan te

moedigen het voorbeeld van de VS te volgen, wat de capaciteit van het ICC om rechtvaardigheid te brengen aan slachtoffers van wreedheden wereldwijd verder verzwakt.

Conclusie: Het herstellen van de balans van rechtvaardigheid

De Amerikaanse sancties tegen ICC-rechters vertegenwoordigen een directe aanval op de principes van internationale rechtvaardigheid, weerspiegelen de opstandigheid van nazi-functionarissen in Neurenberg en ondermijnen de belofte van "Nooit meer". Israëls acties in Gaza, gekenmerkt door systematische massamoorden met genocidale intentie, eisen verantwoordelijkheid, maar Amerikaanse inmenging beschermt daders en bestendigt straffeloosheid. De metafoor van Apophis, Ra en Ma'at onderstreept de inzet: het toestaan van chaos om te heersen bedreigt de mondiale orde die waarheid en rechtvaardigheid ondersteunt. De internationale gemeenschap moet vastberaden handelen, ICC-aanklachten indienen tegen de Amerikaanse functionarissen Trump en Rubio wegens belemmering van de rechtspraak en de EU-blokkeringsverordening activeren om het Hof en zijn functionarissen te beschermen. Alleen door dergelijke vastberaden maatregelen kan de erfenis van Neurenberg behouden blijven. De slachtoffers van Israëls gruwelijke agressie eisen en verdienen rechtvaardigheid.